

Taťána Filipová, Martina Smetanová

Ošetřovatelství

pro střední zdravotnické školy –
chirurgie

Pracovní sešit 1. díl

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **trestně stíháno**.

Používání elektronické verze knihy je umožněno jen osobě, která ji legálně nabyla a jen pro její osobní a vnitřní potřeby v rozsahu stanoveném autorským zákonem. Elektronická kniha je datový soubor, který lze užívat pouze v takové formě, v jaké jej lze stáhnout s portálu. Jakékoliv neoprávněné užití elektronické knihy nebo její části, spočívající např. v kopírování, úpravách, prodeji, pronajímání, půjčování, sdělování veřejnosti nebo jakémkoliv druhu obchodování nebo neobchodního šíření je zakázáno! Zejména je zakázána jakákoliv konverze datového souboru nebo extrakce části nebo celého textu, umísťování textu na servery, ze kterých je možno tento soubor dále stahovat, přitom není rozhodující, kdo takovéto sdílení umožnil. Je zakázáno sdělování údajů o uživatelském účtu jiným osobám, zasahování do technických prostředků, které chrání elektronickou knihu, případně omezují rozsah jejího užití. Uživatel také není oprávněn jakkoliv testovat, zkoušet či obcházet technické zabezpečení elektronické knihy.

Copyright © Grada Publishing, a.s.

Copyright © Grada Publishing, a.s.

OŠETŘOVATELSTVÍ PRO STŘEDNÍ ZDRAVOTNICKÉ ŠKOLY – CHIRURGIE

Pracovní sešit 1. díl

Hlavní autorka:

Mgr. Taťána Filipová

Spoluautorka:

Bc. Martina Smetanová

Recenzentka:

Mgr. Lenka Slezáková, Ph.D.

© Grada Publishing, a.s., 2011

Autorka obrázků 1 a 15 Bc. Martina Smetanová, obrázků 2–6, 8–11, 13, 14, 16, 17 Mgr. Taťána Filipová.

Obrázky 7 a 12 podle podkladů autorek překreslila Miloslava Krédlová.

Cover Photo © fotobanka allphoto, 2011

Vydala Grada Publishing, a.s.

U Průhonu 22, Praha 7

jako svou 4255. publikaci

Odpovědná redaktorka PhDr. Eliška Skalková

Sazba a zlom Ing. Gabriela Benešová

Počet stran 104

1. vydání, Praha 2011

Vytiskly Tiskárny Havlíčkův Brod, a. s.

Názvy produktů, firem apod. použité v knize mohou být ochrannými známkami nebo registrovanými ochrannými známkami příslušných vlastníků, což není zvláštním způsobem vyznačeno.

Postupy a příklady v této knize, rovněž tak informace o lécích, jejich formách, dávkování a aplikaci jsou sestaveny s nejlepším vědomím autorek. Z jejich praktického uplatnění ale nevyplývají pro autorky ani pro nakladatelství žádné právní důsledky.

Všechna práva vyhrazena. Tato kniha ani její část nesmějí být žádným způsobem reprodukovány, ukládány či rozšiřovány bez písemného souhlasu nakladatelství.

ISBN 978-80-247-3542-9 (tištěná verze)

ISBN 978-80-247-7356-8 (elektronická verze ve formátu PDF)

© Grada Publishing, a.s. 2012

OBSAH

	Předmluva	6
1	Záněty	7
2	Anestezie.....	11
3	Předoperační příprava	14
4	Pooperační péče	18
5	Pooperační komplikace	23
6	Chirurgie štítné žlázy	25
7	Vředová choroba gastroduodena	31
8	Náhlé příhody břišní – anatomie a fyziologie tenkého a tlustého střeva, dělení, příznaky, první pomoc	38
9	Ileus	42
10	Akutní apendicitida	48
11	Akutní pankreatitida	54
12	Onemocnění žlučníku a žlučových cest – anatomie, fyziologie, vyšetřovací metody	59
13	Biliární kolika	63
14	Kýly	68
15	Stomie	75
16	Chirurgicky léčitelné onemocnění cév – anatomie, fyziologie, vyšetřovací metody.....	81
17	Akutní uzávěr tepny na DK	86
18	Varixy	91
	Literatura	97
	Seznam zkratk	98

PŘEDMLUVA

Milé kolegyně a milí kolegové,

do rukou se vám dostává pracovní sešit, který by měl usnadnit vašim studentům utřídění a zaznamenání informací, které se jim dostanou ať již od vás nebo z jiných zdrojů. Pracovní sešit poskytuje především prostor pro doplňování, třídění informací, povzbuzení pro hledání informací nových a opakování z jiných ročníků. Měl by vám i vašim studentům ušetřit čas ve výuce, který by zbytečně strávili nad dlouhými nezábavnými, mnohdy i nepřehlednými zápisky.

Jak budete s tímto sešitem pracovat, je zcela na vás. Sešit rozhodně nenabízí návod, jak koncipovat vyučovací hodiny, neobsahuje návody na aktivizační metody apod. Nabízí jen několik tipů k praktickým cvičením a jejich množství jistě není zcela vyčerpáno. Je takto koncipován proto, aby vás příliš nesvazoval a vyhovoval co největšímu počtu výukových stylů. Zda si budou studenti vpisovat pouze informace z výkladu nebo jim umožníte zcela jinou a tvůrčí formu získávání informací a poté jejich zapsání, je jen ve vaší moci.

Pracovní sešit neobsahuje klíč, aby si každý z vás mohl sám určit množství informací, které bude po studentech požadovat. V každém případě vám přejeme bohatou inspiraci.

Milé studentky, milí studenti,

do rukou se vám dostává 1. díl pracovního sešitu Ošetrovatelství – chirurgie, který by vám mohl zpříjemnit a usnadnit práci s informacemi, které se v rámci ošetrovatelství dozvíte. Sešit vám nabízí nejen prostor pro zápisky, ale také několik křížovek a přesmyček a také možnost opakovat si učivo předchozích ročníků. Přeji vám tvůrčí vyučující, kteří vás zábavnou formou dovedou k informacím.

Autorky

1 ZÁNĚTY

1. **Zánět** – latinsky
Vyhledejte stručnou definici zánětu v lékařském slovníku.

V odborné terminologii mají záněty koncovku -....., např.

Vysvětlete následující pojmy.

▶ inkubační doba	▶ aerobní bakterie
▶ imunitní systém	▶ asepse
▶ prevence	▶ antiseptika
▶ nozokomiální nákaza	▶ dezinfekce
▶ anaerobní bakterie	▶ sterilizace

2. **Příčiny zánětu.** Doplňte chybějící informace.

- ▶ fyzikální vlivy –
- ▶ chemické vlivy – např.
- ▶ mikroorganismy – bakterie, viry,
- ▶ patogenní imunitní reakce – antigeny, alergeny

3. **Příznaky zánětu.** Vysvětlete pojmy a rozdělte je na lokální a celkové.
subfebris, febris, functio laesa, dolor, tumor, calor, rubor, leukocytóza, zimnice, třesavka, schvácenost, ↑ sedimentace, tvorba protilátek, zduření regionálních uzlin

Lokální příznaky zánětu	Celkové příznaky zánětu

4. **Formy zánětu.** Pročtěte si následující text a označte všechny pojmy, které neznáte. Jejich významy si vyhledejte v učebnici Ošetrovatelství, odborné literatuře nebo v lékařském slovníku. Do závorek doplňte chybějící údaje.

Formy zánětu dělíme podle:

- ▶ délky průběhu zánětu – akutní (trvá)
- subakutní (trvá)
- chronické (trvá)

- ▶ charakteru zánětlivých projevů – nespecifické (např.) a specifické (např.)
- ▶ převažujících histologických znaků – alterativní, exsudativní (serózní, nehnisavé, hnisavé, fibrinózní, gangrenózní), proliferativní

5. **Příklady nespecifických zánětů**, přiřadte odborné názvy k českému významu.

a) panaricium	A) zánět žlučových cest
b) paronychium	B) trombóza a zánět povrchových žil
c) furunkl (furunculus)	C) zánět kloubu
d) karbunkl (carbunculus)	D) hnisavý zánět nehtového lůžka
e) empyém (empyema)	E) zánět žaludeční sliznice
f) flegmona (phlegmona)	F) hnisavý zánět vlasového míšku a jeho okolí
g) absces (abscesus)	G) hnisavý zánět kůže, při kterém dochází ke splynutí několika furunklů
h) artritida (arthritis)	H) zánět tlustého střeva
i) osteomyelitida (osteomyelitis)	I) tělesná dutina nebo orgán vyplněný hnisem
j) dermatitida (dermatitis)	J) zánět pobřišnice
k) peritonitida (peritonitis)	K) dutina vyplněná hnisem
l) apendicitida (appendicitis)	L) zánět červovitého přívěsku
m) pankreatitida (pancreatitis)	M) zánět kůže
n) kolitida (colitis)	N) neohraničený hnisavý zánět, který se šíří do okolí
o) gastritida (gastritis)	O) zánět žlučníku
p) cholecystitida (cholecystitis)	P) zánět slinivky břišní
q) cholangitida (cholangitis)	Q) hnisavý zánět článku prstu
r) tromboflebitida (thrombophlebitis)	R) zánět kosti

6. **Anaerobní infekce** způsobují bakterie, které žijí za nepřítomnosti

- ▶ klostridiová plynatá sněť

Léčba plynaté sněti. Vysvětlete jednotlivé pojmy. Ty, které neznáte, vyhledejte v lékařském slovníku.

- incize rány a jejích chobotů
- kontraincize
- excize nekrotických tkání
- drenáž
- antibiotická terapie
- protišoková terapie
- hyperbaroxie
- amputace končetiny

✍

► **Tetanus.** Původcem je

✍

► **Prevence tetanu.** Preventivně se provádí imunizace tetanickým Léčba tetanu je symptomatická.

Víte, co je to očkovací kalendář? Víte, kdy se očkuje proti tetanu?

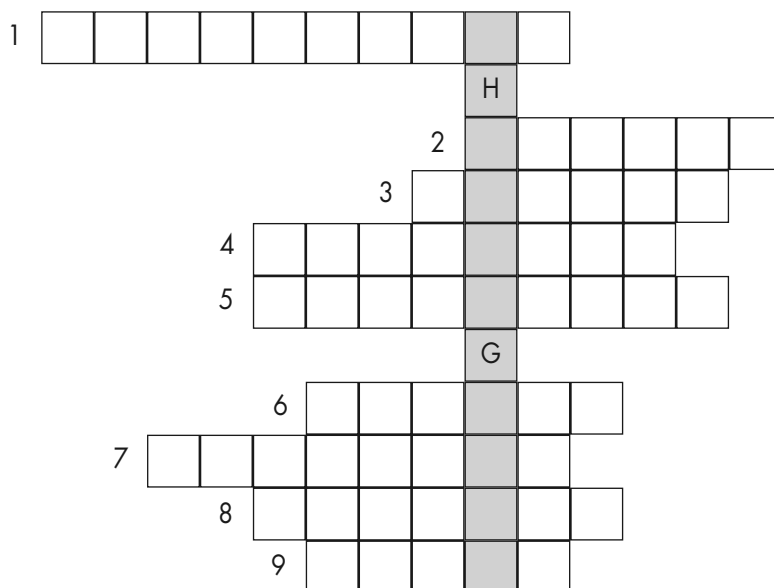
✍

7. Léčba zánětů v chirurgii.

► **konzervativní** – infuze, antibiotika, chemoterapeutika, imunoterapie, dietní opatření, kvalitní výživa

► - ? vyluštěte křížovku.

1. vyškrábání patologického ložiska 2. naříznutí 3. odstraňování tekutiny z ran (krve, hnisu atd.) 4. vyprázdnění tělesné dutiny vyplněné např. hnisem 5. vynětí chorobného ložiska 6. vyříznutí patologického útvaru 7. odnětí periferní části těla 8. odstranění části orgánu 9. výplach tělesné dutiny

Poznámky: